

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Building Collaborative Networks to Enhance the Quality of Educational
Management in Basic Education Schools

ธราธิป วงษ์แก้ว

Tarathip Wongkeaw

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

Deputy Director of the Chonburi Primary Educational Service Area Office 2

E-mail: natta.pea1723@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received): 13 กุมภาพันธ์ 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 12 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 18 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาแหล่งเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และเอกชน การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายช่วยให้การจัดการศึกษามีความหลากหลาย ครอบคลุม และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ 1) ความร่วมมือในการเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระบบการศึกษา 2) การส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษา 3) การสร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ และ 4) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา โดยมีแนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา 5 แนวทาง คือ การระดมทุนจากภาครัฐและเอกชน การระดมทรัพยากรจากชุมชน การระดมทรัพยากรบุคคล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการระดมทรัพยากร และความร่วมมือระดับนานาชาติ

คำสำคัญ: การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ, การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

Abstract

This academic article aims to study the establishment of a collaborative network to enhance the quality of educational management in basic education schools. Through the study of relevant documents and research, the findings indicate that building a collaborative network for improving educational management quality is a crucial goal that requires cooperation from multiple sectors, including schools, communities, parents, government agencies, and the private sector. The participation of all stakeholders contributes to a more diverse, inclusive, and effective education system that meets students' needs. The key aspects of collaboration include 1) cooperation in enhancing efficiency and sustainability

in the education system 2) promoting educational equity 3) creating innovations for learning, and 4) developing the potential of educational personnel. Additionally, five key approaches to resource mobilization for improving the quality of educational management are identified: securing funding from public and private sectors, mobilizing resources from communities, utilizing human resources, leveraging technology for resource mobilization, and fostering international cooperation.

Keywords: Building a collaborative network, Enhancing the quality of education management.

บทนำ

ในยุคที่สังคมโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษา เครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา (Educational Collaboration Network) มีบทบาทในการเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างนวัตกรรมใหม่ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม เครือข่ายดังกล่าวไม่ได้เป็นเพียงช่องทางสำหรับการแบ่งปันทรัพยากร แต่ยังเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้และความเชี่ยวชาญระหว่างผู้เกี่ยวข้องจากหลากหลายภาคส่วน การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการศึกษาถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยเตรียมคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนระดับนี้ยังคงประสบปัญหาหลายประการ เช่น การขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นในการเรียนการสอน เช่น งบประมาณ บุคลากรที่มีคุณภาพ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสการศึกษาทำให้บางพื้นที่ยังไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ (UNESCO, 2021)

โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับเยาวชน เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษาขั้นสูงและการใช้ชีวิตในอนาคต อย่างไรก็ตาม การขาดแคลนทรัพยากรเป็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนในหลายพื้นที่ต้องเผชิญการระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งจากชุมชน องค์กรเอกชน และภาครัฐ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การสนับสนุนจากภาคธุรกิจในการจัดหาทรัพยากรการเรียนการสอน การร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน หรือการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านงบประมาณและนโยบายการศึกษา (OECD, 2019) นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือยังสามารถเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนสามารถปรับตัวและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสังคมได้ดียิ่งขึ้น (Hargreaves & Fullan, 2012) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษานั้น ไม่เพียงแต่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและเทคโนโลยีที่จำเป็น แต่ยังช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ในการพัฒนาโครงการต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ดังนั้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือจึงมีความสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ไม่สามารถทำได้ด้วยการดำเนินการภายในโรงเรียนเพียง

อย่างเดียว (Bryk et al., 2010) และเป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่างๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา เช่น ชุมชนที่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและสนับสนุนทรัพยากรจากภายในพื้นที่ หรือภาคเอกชนที่สามารถสนับสนุนเทคโนโลยีและการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนการสอน (Fullan, 2007) นอกจากนี้ การมีเครือข่ายที่เข้มแข็งยังช่วยให้โรงเรียนสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานรัฐเพื่อเข้าถึงนโยบายและแหล่งเงินทุนที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

บทความวิชาการนี้ จึงศึกษาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียน การร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ จะช่วยเพิ่มทรัพยากรและโอกาสในการพัฒนา โดยสามารถสร้างความเข้มแข็งในการเรียนการสอนและพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ การสร้างเครือข่ายนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็น แต่ยังช่วยให้การพัฒนาโรงเรียนและการศึกษามีความยั่งยืน โดยการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วนในสังคม

เครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา

เครือข่าย (Network) คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ประเด็นสำคัญของนิยามข้างต้น คือ ความสัมพันธ์ต้องเป็นไปโดยสมัครใจ กิจกรรมที่ทำต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การเป็นสมาชิกต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้นๆ (ชัชวาล สิงหาทอง, 2018) เครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะในยุคที่ระบบการศึกษาเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ผ่านการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์ รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาแนวใหม่ในบริบทของการกระจายอำนาจ โดยเน้นรูปแบบบริหารสถานศึกษาของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน เพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมกระบวนการจัดการจะต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริหารจัดการให้องค์กรอยู่รอดและบรรลุตามวัตถุประสงค์

1. ความสำคัญของเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา

เครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับนานาชาติ การทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความรู้ และเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและนักเรียน ความสำคัญและประโยชน์ของเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษามี ดังนี้

1) เพิ่มโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือผู้ที่ขาดแคลนทรัพยากร เช่น โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น โครงการ UNESCO Global Education Coalition ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ประสบปัญหาทางการศึกษาในช่วงวิกฤติโรคระบาด COVID-19 ผ่านการจัดหา

เทคโนโลยีและการสนับสนุนการเรียนรู้แบบออนไลน์ (UNESCO, 2020) สิ่งนี้ช่วยลดช่องว่างการเข้าถึงการศึกษาและสร้างความเท่าเทียมในการเรียนรู้

2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เครือข่ายความร่วมมือยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา การจัดการประชุมทางวิชาการ และการแลกเปลี่ยนความรู้ ตัวอย่างเช่น ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกงานในสถานที่จริงและได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ (Maringe & Sing, 2020) ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะและความสามารถในการทำงานในอนาคต

3) การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาความร่วมมือทางการศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดการสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านเทคโนโลยีและสถาบันการศึกษาในโครงการ EdTech ช่วยพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน (Luckin et al., 2012) สิ่งนี้ช่วยยกระดับการศึกษาทั้งในแง่ของคุณภาพและการเข้าถึง

4) การแก้ไขปัญหาสังคมผ่านการศึกษา เช่น การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ (United Nations, 2015) โดยการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน เช่น การสนับสนุนทุนการศึกษาหรือโครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับเยาวชนในประเทศกำลังพัฒนา

กล่าวโดยสรุป เครือข่าย คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ความร่วมมือทางการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการศึกษาในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างนวัตกรรม หรือการแก้ไขปัญหาสังคม การทำงานร่วมกันในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระดับสังคมอย่างยั่งยืน

ความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ ความร่วมมือ (collaboration) ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน ชุมชน หรือองค์กรระหว่างประเทศ ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการศึกษาเกิดจากการประยุกต์ใช้แนวทางการทำงานแบบบูรณาการ (integrative approach) ซึ่งเน้นการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาการศึกษาในทุกมิติ ทั้งด้านคุณภาพการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา แนวคิดนี้ยึดหลักการที่ว่าไม่มีหน่วยงานใดสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยลำพัง (Sørensen & Torfing, 2017) ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความร่วมมือในรูปแบบนี้ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการศึกษา แต่ยังส่งเสริมความเท่าเทียมและสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน (UNESCO, 2020) ได้แก่

1. การเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระบบการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ การสร้างระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนจึงเป็นเป้าหมายสำคัญของหลายประเทศ อย่างไรก็ตาม ความซับซ้อนของปัญหา เช่น ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การขาดแคลนทรัพยากร และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้การบรรลุเป้าหมายนี้ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พร้อมกับการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ความร่วมมือช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ตัวอย่างเช่น การแบ่งปันเทคโนโลยีและความรู้ระหว่างสถาบันการศึกษาและองค์กรภายนอก ทำให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น การผสานความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วนยังช่วยเสริมสร้างความสามารถในการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

2. การส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษา คือ การที่ประชาชนทุกเพศสภาพ ทุกช่วงวัย ทุกสภาพร่างกาย ทุกฐานะ ทุกศาสนา ทุกเชื้อชาติและทุกถิ่นอาศัย ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้พิจารณาหรือคำนึงถึงข้อแตกต่างของแต่ละบุคคลมีสิทธิที่จะได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาค และสามารถเข้ารับการศึกษได้ทุกเมื่อตามความพร้อมของตน ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งทางด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต นำไปสู่การเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตเนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (พรสุตา ดั่งวงศ์ และสาโรจน์ เผ่าวงศ์, 2024)

3. การสร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ ในการศึกษา เช่น การเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล หลักสูตรที่ออกแบบตามความต้องการของตลาดแรงงาน และวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคอุตสาหกรรมช่วยให้การศึกษามีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของโลกในอนาคต

4. การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในด้านการสอน การบริหารจัดการ และการสร้างความร่วมมือ การที่บุคลากรสามารถปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ การสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษามีทักษะด้านการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ยังช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน และองค์กรภายนอก (OECD, 2019) ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือช่วยให้ครูได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาในด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น การใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน หรือการพัฒนาทักษะทางวิชาการใหม่ๆ

กล่าวโดยสรุป ความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และเอกชน การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายช่วยให้การจัดการศึกษามีความหลากหลาย ครอบคลุม และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความร่วมมือในการเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระบบการศึกษา การส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษา การสร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา ความร่วมมือดังกล่าวสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวก การสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืนจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจน ความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย และการวางแผน

ร่วมกันอย่างเป็นระบบ การบูรณาการความร่วมมือที่ดีจะช่วยยกระดับการศึกษาให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

แนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาศักยภาพบุคคลและการสร้างสังคมที่เท่าเทียม อย่างไรก็ตาม หลายโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังคงเผชิญกับความท้าทาย เช่น การขาดแคลนทรัพยากร งบประมาณไม่เพียงพอ และความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสทางการศึกษา การระดมทรัพยากรทั้งในเชิงเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรบุคคลจึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา

การระดมทรัพยากรช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิต ตัวอย่างเช่น การได้รับทรัพยากรสนับสนุน เช่น หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน หรือการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน ช่วยสร้างโอกาสที่เท่าเทียมและส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (UNESCO, 2020)

การระดมทรัพยากร (Resource Mobilization) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสนับสนุนและพัฒนาระบบการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน ทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรอย่างเหมาะสมไม่เพียงช่วยลดความเหลื่อมล้ำ แต่ยังสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสำหรับผู้เรียนในทุกพื้นที่ แนวทางการระดมทรัพยากรสามารถแบ่งออกได้เป็นหลากหลายวิธีการดังต่อไปนี้

1) การระดมทุนจากภาครัฐและเอกชน ในระบบการศึกษาของหลายประเทศ งบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาคเอกชนจึงมีความสำคัญ เนื่องจากช่วยเติมเต็มช่องว่างของงบประมาณและสร้างโอกาสที่เท่าเทียมให้กับนักเรียนในพื้นที่ด้อยโอกาส ตัวอย่างเช่น ในหลายประเทศที่ประสบปัญหาด้านงบประมาณ รัฐบาลได้สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการสนับสนุนโครงการมอบทุนการศึกษา การปรับปรุงโรงเรียน หรือการจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย (UNESCO, 2020) และการจัดตั้งโครงการหรือกองทุนเพื่อการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล หรือการสร้างความร่วมมือกับองค์กรเอกชน เช่น บริษัทหรือมูลนิธิที่มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษา และการออกนโยบายลดหย่อนภาษีสำหรับบริษัทที่บริจาคทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2) การระดมทรัพยากรจากชุมชน ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการศึกษากว่าบุคคล กลุ่มบุคคลในชุมชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ เข้ามาร่วมกันกับโรงเรียน ในขั้นตอนต่างๆ ในการร่วมคิด วิเคราะห์ปัญหาหารือกัน หาแนวทางร่วมกัน การวางแผน การร่วมตัดสินใจ การร่วมดำเนินการ ในกิจกรรมโครงการระดมทรัพยากร หรือการร่วมกันติดตามประเมินความสำเร็จของ การดำเนินการรวบรวมหรือการบริหารทรัพยากรที่ได้รับมามีใช้ในการศึกษา (เกตกนก แก้วนพรัตน์, 2562) ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้ปกครอง ผู้สูงอายุ หรือบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้และความสามารถเฉพาะด้าน ตลอดจนทรัพยากรวัสดุ เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน หรือแม้กระทั่งทรัพยากรทางการเงินที่มาจากกระแสรวมทุนในระดับท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและบริบทของพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

3) การระดมทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้

ความสามารถ และความเข้าใจในบริบทท้องถิ่น ครูที่มีความเชี่ยวชาญและความมุ่งมั่นสามารถพัฒนา นักเรียนให้มีศักยภาพที่ดีที่สุด ขณะที่บุคลากรสนับสนุน เช่น เจ้าหน้าที่บริหาร เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ หรืออาสาสมัครจากชุมชนช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยการเสริมสร้างความร่วมมือ กับชุมชน การพัฒนาทักษะและศักยภาพครู การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียน และการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากร

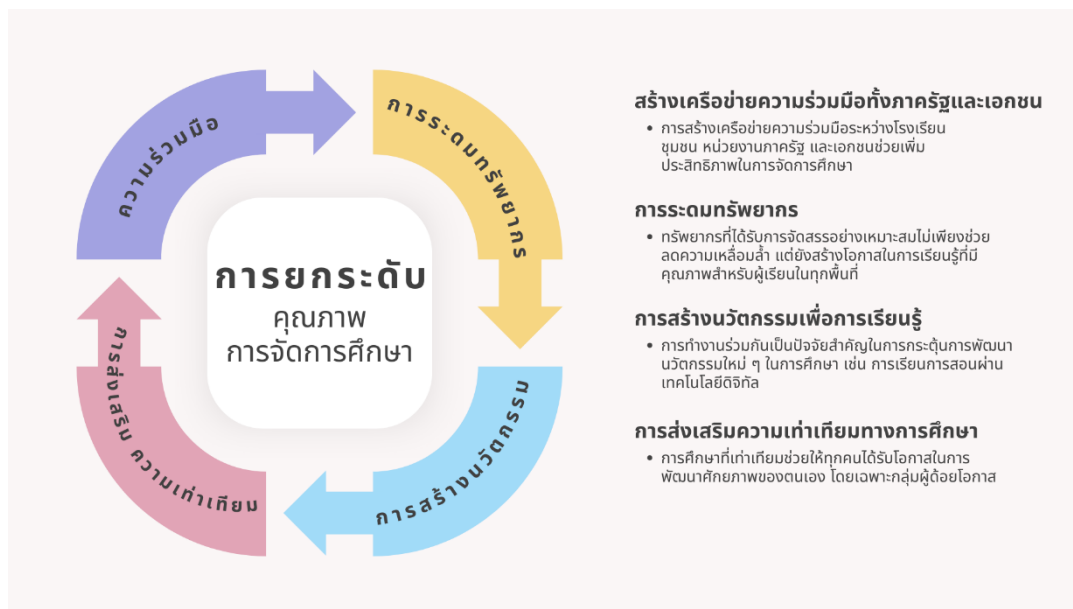
4) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการระดมทรัพยากร เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกด้านของชีวิต รวมถึงการศึกษา โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรสามารถใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการระดมทรัพยากรทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน การใช้เทคโนโลยีจึงไม่เพียงช่วย เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากร แต่ยังช่วยเชื่อมโยงผู้สนับสนุนจากหลากหลายภาคส่วนเข้ามามี บทบาทในกระบวนการเรียนรู้แพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการระดมทุน การใช้เว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดีย เพื่อประชาสัมพันธ์ความต้องการทรัพยากรของโรงเรียน และเปิดรับบริจาคจากผู้สนใจ การจัดแคมเปญ ออนไลน์ การสร้างแคมเปญการระดมทุน เช่น ผ่านแพลตฟอร์ม Crowdfunding หรือการใช้ระบบ e-Donation ที่ช่วยให้ผู้บริจาคสามารถลดหย่อนภาษีได้

5) ความร่วมมือระดับนานาชาติ การสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ โรงเรียนในพื้นที่ ด้อยโอกาสสามารถขอรับการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ เช่น UNICEF หรือ UNESCO ซึ่งมุ่งเน้นการส่งเสริมการศึกษาในกลุ่มเปราะบาง และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทรัพยากร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น การร่วมโครงการกับโรงเรียนในต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุป แนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาจำเป็นต้อง อาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในระดับโรงเรียน ชุมชน ภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้การศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ความร่วมมือดังกล่าว ไม่เพียงช่วยแก้ไขปัญหาคาดแคลนทรัพยากร แต่ยังสร้างเครือข่ายความรู้และสนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน โดยมีแนวทางการระดมทรัพยากร 5 แนวทาง คือ การระดมทุน จากภาครัฐและเอกชน การระดมทรัพยากรจากชุมชน การระดมทรัพยากรบุคคล การใช้เทคโนโลยี เพื่อการระดมทรัพยากร และความร่วมมือระดับนานาชาติ

ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบในการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ 1) เครือข่าย ความร่วมมือทางการศึกษา 2) ความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและ 3) แนวทางการระดม ทรัพยากรเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีแนวทาง การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทสรุป

เครือข่าย คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สนใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสาร ร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความ เป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ความร่วมมือทาง การศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการศึกษาในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มโอกาส การเรียนรู้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างนวัตกรรม หรือการแก้ไขปัญหาสังคม การทำงานร่วมกัน ความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจาก หลายภาคส่วน ทั้งโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง ภาครัฐ และเอกชน ได้แก่ 1) ความร่วมมือในการเพิ่ม ประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระบบการศึกษา 2) การส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษา 3) การสร้าง นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ และ 4) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา และแนวทางการระดม ทรัพยากรเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน โดยมีแนวทางการระดมทรัพยากร 5 แนวทาง คือ การระดมทุนจากภาครัฐและเอกชน การระดมทรัพยากรจากชุมชน การระดมทรัพยากรบุคคล การใช้เทคโนโลยี เพื่อการระดมทรัพยากร และความร่วมมือระดับนานาชาติ

บรรณานุกรม

เกตกนก แก้วนพรัตน์. (2562). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ของโรงเรียน ขนาดเล็กที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล. *วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Anthony S, et al. (2010). *Organizing schools for improvement: Lessons from Chicago*. University of Chicago Press.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change*. 4th ed. Teachers College Press.
- Hargreaves, A. and Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. Teachers College Press.
- Luckin R, et al. (2012). *Decoding learning: The proof, promise and potential of digital education*. Nesta.
- Maringe, F. and Sing, N. (2020). *Industry partnerships in higher education: Best practices in the knowledge economy*. Palgrave Macmillan.
- Mourshed, M, et al. (2010). *How the world's most improved school systems keep getting better*. McKinsey & Company.
- OECD. (2019). *Education policy outlook 2019: Working together to help students achieve their potential*. OECD Publishing.
- UNESCO. (2020). *COVID-19 education response: How many students are at risk of not returning to school?* [Online]. Retrieved from: <https://en.unesco.org>.
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. United Nations.